

نگرانی آمریکا و غرب از چرخش در سیاست خارجی ترکیه

در حالی که دولت اسلامگرای ترکیه می گوید پاسخ این سؤال منفی است، اما برخی تحلیلگران این پرسش را بسیار ساده انگارانه می دانند

سرویس ترکیه/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس ترکیه : روزنامه واشنگتن پست با اشاره به خشم شدید مردم ترکیه علیه حمله خونین نیروهای رژیم صهیونیستی به کشتی های کاروان آزادی حامل کمک های بشردوستانه به مردم غزه ، نوشت: این نگرانی بوجود آمده است که ترکیه در حال دور شدن از غرب است. به گزارش ایرنا و به نقل از شماره روز سه شنبه واشنگتن پست، حادثه حمله نیروهای ارتش صهیونیستی به کاروان امدادی غزه در حالی رخ داد که ترکیه به تقویت روابط با کشورهای مسلمان منطقه و حمایت فزاینده از فلسطینیان می پردازد و تلاش می کند از تصویب تحریم های جدید سازمان ملل متحد علیه ایران جلوگیری کند. "ماری بت شریدان" تحلیلگر واشنگتن پست در ادامه می افزاید: در حالی که دولت اسلامگرای ترکیه می گوید پاسخ این سؤال منفی است، اما برخی تحلیلگران این پرسش را بسیار ساده انگارانه می دانند.

با توجه به اقتصاد درحال رشد این کشور و رهبرانی که به خود اعتماد بنفس دارند، این عضو سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) در حال پیدایش به عنوان یک قدرت منطقه ای است که سیاست خارجی آن نیز در حال مستقل تر شدن است. واشنگتن پست در ادامه این تحلیل می افزاید: رهبران ترکیه، سیاست خارجی خود را به عنوان "دارای کمترین مشکل با همسایگان" توصیف می کنند. این کشور روابط خود را با کشورهایی که قبلا با یکدیگر رقابت داشته اند مانند سوریه و ایران به نحو قابل توجهی بهبود بخشیده است. تحلیلگر واشنگتن پست می افزاید: بخشی از سیاست جدید ترکیه مبتنی بر گسترش روابط تجاری است. اقتصاد ترکیه که قبلا تحت تسلط دولت بود با پیدایش مراکز صادراتی فعال و پویا به سرعت رشد یافته است، به گونه ای که حجم روابط تجاری این کشور با همسایگانش از سال 1991 تا 2008 بیش از 20 برابر افزایش یافته است. واشنگتن پست می افزاید: رهبران جاه طلب ترکیه قصد دارند از افزایش وزن منطقه ای کشورشان برای بازی کردن نقش بزرگتری در سطح جهان استفاده کنند. ترکیه پیش از حمله اسرائیل به غزه در زمستان 2008-2009 میان اسرائیل و سوریه میانجیگری می کرد. حتی اخیرا دیپلمات های ترکیه و برزیل برای ارسال مقداری از اورانیوم با غنای اندک ایران به خارج برای غنی سازی بیشتر تلاش می کردند که هدف آن جلوگیری از تصویب تحریم های جدید سازمان ملل متحد علیه ایران از سوی واشنگتن بود. به گفته "بارچین یونانس" دستیار سردبیر روزنامه "حریت" ، بازی کردن نقش گسترده تر توسط ترکیه در سطح بین المللی با توجه به موضع جغرافیایی سیاسی این کشور و موقعیت جدید آن به عنوان یکی از 20 کشور پیشرفته صنعتی گریز ناپذیر است. اما دولت های پیشین که دست به آزاد سازی اقتصادی زده بودند با احتیاط بیشتری در زمینه سیاست خارجی اقدام می کردند.

این موضع در مورد فلسطینیان بسیار آشکار است، زیرا "رجب طیب اردوغان" نخست وزیر ترکیه بشدت از اسرائیل انتقاد می کند. وی همچنین در کنفرانسی که در ژانویه 2009 در سوییس برگزار شد از "شیمون پیرز" رییس رژیم اسرائیل بشدت انتقاد کرد که موجب ستایش مردم کشورش و خاورمیانه شد. همچنین پس از آنکه "اردوغان" اسرائیل را به حمله و قتل عام کاروان امدادی غزه متهم کرد، تصاویر وی در خیابان های غزه نصب شد. با اینکه حزب عدالت و توسعه اردوغان دارای ریشه های مذهبی است، اما کارآفرینان محافظه کار و لیبرال ها را با شعارهای سیاست بازار آزاد و تلاش برای تصویب اصلاحات دمکراتیک به منظور عضویت در اتحادیه اروپا به خود جذب کرده است. در پی حادثه غزه روابط ترکیه با رژیم صهیونیستی بشدت تیره شد به گونه ای که ترکیه تهدید به کاهش روابط تا حداقل ممکن کرد. این در حالی است که گزارشی که اخیرا درباره سیاست حداقل مشکل ترکیه منتشر شد می گوید که این سیاست با توجه به منازعات و اختلافات گسترده منطقه ای دارای تناقض های ذاتی است.

این گزارش که به وسیله یک گروه از پژوهشگران ترکیه و خارجی که برای آکادمی "ترانس آتلانتیک" مستقر در واشنگتن کار می کنند تهیه شده است، می گوید که آنکارا قادر به بهبود روابط با برخی از بازیگران منطقه ای بدون تیره شدن روابطش با دیگران نخواهد داشت. واشنگتن پست می افزاید: از نظر تاریخی اسرائیل و ترکیه نزدیک بوده اند و با یکدیگر همکاری نظامی می کردند و هر دو نسبت به کشورهای عربی بدبین بودند. اما به گفته تحلیلگران آنکارا با بهبود روابط با همسایگانش دیگر نیازی به حمایت اسرائیل احساس نمی کند. به نوشته واشنگتن پست اما همه چیز در پیوستگی مجدد دولت ترکیه با همسایگانش خلاصه نمی شود بلکه شهروندان این کشور ارتباط بیشتری با جهان از جمله مسلمانان کشورهای دیگر دارند، دولت توجه بیشتری به افکار عمومی دارد و رای دهندگان به ویژه مذهبی ها احساس قدرت بیشتری می کنند. واشنگتن پست می افزاید: از هنگام پایه گذاری ترکیه جدید بر خرابه های امپراتوری عثمانی به وسیله "مصطفی کمال آتاترک"، سیاست رسمی این کشور لائیک و غیرمذهبی بوده است و ارتش قدرتمند و غربگرای این کشور علیه رهبرانی که به نظر می رسید قصد انحراف از میراث آتاتورک را دارند، کودتا می کرده است اما اکنون از قدرت ارتش کاسته شده است.

به گفته "بارکی" پژوهشگر عضو بنیاد کارنگی، ترکیه به زور سکولار شده بود زیرا اکثریت مردم آن بسیار محافظه کارتر و متدین تر از مقام های این کشور هستند. واشنگتن پست می افزاید: افراد مذهبی ترکیه درگذشته از شرکت در تظاهراتی سازماندهی شده بوسیله گروه های مذهبی هراس داشتند، اما اکنون دولت ترکیه دمکراتیک تر شده است.

نشریه فرانسوی لوفیگارو نیز در مقاله ای با عنوان " واشنگتن از سیاست خارجی ترکیه نگران است" به بررسی تحولات اخیر منطقه و انتقادات شدید آنکارا از تل آویو پرداخت.

لوفیگارو افزود: ماجرای حمله نظامیان اسرائیلی به ناوگان آزادی غزه در هفته گذشته موجب شکاف میان آمریکا و متحدان این کشور در سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) شده است.

این روزنامه در ادامه این پرسش را که آیا ستون و پایه ترکیه ناتو در حال لرزش است مطرح کرد و نوشت: آیا ترکیه در حال سوق یافتن به سوی نگاه خاورمیانه ای است به جای اینکه به صورت پلی میان غرب و خاورمیانه باشد، رویایی که باراک اوباما رییس جمهوری آمریکا در بدو ورودش به کاخ سفید در سر می پروراند.

به نوشته این روزنامه، در حالیکه روابط ترکیه و اسرائیل در شرایط بحرانی شدید قرار دارد و بر روابط ترکیه و آمریکا نیز تاثیر دارد، سووال این است که آیا واشنگتن حتی اگر پنهان کاری می کند نگران این شرایط نیست؟

لوفیگارو در ادامه افزود: اظهارات رجب طیب اردوغان نخست وزیر ترکیه در نشست امنیتی روز دوشنبه در استانبول که اگر

اسرائیل از انجام تحقیقات بین المللی در خصوص حمله دوشنبه هفته گذشته به ناوگان آزادی غزه ممانعت کند بین آنکارا و تل آویو مصالحه و آشتی وجود نخواهد داشت، نشان از ابعاد گسترده شکاف بین ترکیه و اسرائیل که هر دو از متحدان آمریکا هستند دارد. احمدی نژاد ، بشار اسد، روسای جمهوری ایران و سوریه به همراه ولادیمیر پوتین نخست وزیر روسیه به طور طولانی در خصوص بازی جدید بین المللی ترکیه که دشواری های خود را از دست داده است سخن گفتند.

فارین پالیسی در گزارشی نوشت که پس از شش دهه همکاری راهبردی میان ترکیه و آمریکا دو کشور به صورت یک رقیب در خاورمیانه تبدیل شده اند.

به نوشته لوفیگارو کارشناسان معتقدند که پارادوکس در این قضیه این است که بدون تردید کاخ سفید هرگز یک سیاست هوادار ترکیه (ترکوفیل) نداشته است هر چند که باراک اوباما در نخستین سفر دوره ای خارجی خود از ترکیه نیز دیدن کرد و مهمترین سخنرانی خود در خصوص جهان اسلامی را در این کشور ایراد کرد.

به نوشته این روزنامه فرانسوی اوباما صادقانه از آمریکا و ترکیه به عنوان شرکای نمونه یاد کرد . تفکر استفاده از توانایی و ظرفیت سیاسی خارجی ترکیه برای باز کردن گره کور خاورمیانه ظاهرا شدنی نیست و مقامات آنکارا مهارت خود را به عنوان میانجی موثر در مذاکرات پنهانی سوریه و اسرائیل نشان ندادند.

پایان پیام.